

Komisjoni otsus, millega Portugali poolt lennuettevõtjale TAP antud abi tunnistati siseturuga kokkusobivaks, tühistati ebapiisava põhjenduse tõttu

Tühistamise toime (sh abi tagasinõudmine) on uue otsuse vastuvõtmiseni siiski peatatud

Portugal teatas 2020. aasta juunis komisjonile riigiabist, mida anti lennuettevõtjale Transportes Aéreos Portugueses SGPS SA-le (edaspidi „abisaaja“), kes on TAP Air Portugali emavettevõtja ja 100% aktsionär. Teatatud abi, mille maksimaalne suurus on 1,2 miljardit eurot, puudutab laenulepingut, mis on sõlmitud muu hulgas Portugali kui laenuandja, TAP Air Portugali kui laenuvõtja ja abisaaja kui garantiandja vahel. Portugal soovis selle meetmega hoida abisaaja tegevuses kuue kuu jooksul 2020. aasta juulist 2020. aasta detsembrini.

Komisjon leidis, et teatatud kava on riigiabi ELTL artikli 107 lõike 1 tähenduses, ning seetõttu hindas ta seda ELTL artikli 107 lõike 3 punkti c¹ ja oma teatise „Suunised raskustes olevate mittefinantsettevõtjate päästmiseks ja ümberkorraldamiseks antava riigiabi kohta“² alusel. Komisjon tunnistas 10. juuni 2020. aasta otsusega meetme ELTL artikli 107 lõike 3 punkti b alusel siseturuga kokkusobivaks³.

Euroopa Liidu Üldkohtu laiendatud koosseisus asja arutav kümnes koda rahuldab hagi, mille lennuettevõtja esitas selle otsuse tühistamiseks, peatades tühistamise toime seniks, kuni komisjon võtab vastu uue otsuse. Üldkohus täpsustas oma otsuses komisjoni põhjendamiskohustuse ulatust, juhul kui komisjon tunnistab raskustes olevatele ettevõtjatele antavat abi käsitlevate suuniste alusel kontserni kuuluvale äriühingule antud abi ELTL artikli 107 lõike 3 punkti c alusel siseturuga kokkusobivaks.

Üldkohtu hinnang

Tühistamishagi põhjendamiseks tugines Ryanair muu hulgas sellele, et komisjon on rikkunud põhjendamiskohustust, kuna ta ei esitanud põhjendusi, mis võimaldavad pidada teatatud meetet siseturuga kokkusobivaks.

Selle kohta täpsustas Üldkohus kõigepealt, et raskustes olevatele ettevõtjatele antavat abi käsitlevate suuniste punktis 22⁴ on loetletud **kolm kumulatiivset tingimust, mis peavad olema täidetud, et kontserni kuuluvale äriühingule antud päästmisabi saaks kvalifitseerida ELTL artikli 107 lõike 3 punkti c alusel siseturuga kokkusobivaks.** Selle punkti kohaselt peab komisjon analüüsima esimesena, **kas abisaaja kuulub kontserni**, teisena, **kas abisaaja raskused on ettevõtjasisesed ega tulene kontserni omavolilisest kulude paigutusest, ning kolmandana, kas raskused on nii tõsised, et kontsern ei saa neist ise üle.** Nende tingimuste eesmärk on

¹ Selle sätte kohaselt võib siseturuga kokkusobivaks pidada abi teatud majandustegevuse või teatud majanduspiirkondade arengu soodustamiseks, kui niisugune abi ei mõjuta ebasoovitavalt kaubandustingimusi määral, mis oleks vastuolus ühiste huvidega.

² ELT 2014, C 249, lk 1.

³ Komisjoni 10. juuni 2020. aasta otsus C(2020) 3989 (final) riigiabi SA.57369 (2020/N) kohta – COVID-19 – Portugal – TAPile antud abi (ELT 2020, C 228, lk 1; edaspidi „vaidlustatud otsus“).

⁴ Raskustes olevatele ettevõtjatele antavat abi käsitlevate suuniste punktist 22 ilmneb, et „[s]uuremasse kontserni kuuluv või selle poolt ülevõetav ettevõtja ei ole tavaliselt käesolevate suuniste tähenduses abikõlblik, välja arvatud juhul, kui suudetakse näidata, et raskused on ettevõtjasisesed ega tulene kontserni omavolilisest kulude paigutusest ning on nii tõsised, et kontsern ei saa neist ise üle“.

takistada, et ettevõtjate kontsern jätab riigi kanda kulu, mis on seotud ühe kontserni kuuluva ettevõtja päästmisega, kui nimetatud ettevõtja on raskustes ja raskused pärinevad kontsernist enesest või viimasel on vahendid ise nende ületamiseks.

Neid täpsustusi arvestades märkis Üldkohus, et **komisjon ei ole** vaidlustatud otsuses **tuvastanud ega täpsustanud, kas abisaaja kuulus kontserni** eespool viidatud suuniste punkti 22 tähenduses. Ta jättis sellekohase analüüsi tegemata ja täpsustamata, milline on abisaaja ja tema aktsionäridest äriühingute suhe⁵.

Juhuks kui abisaaja kuulub teiste tema aktsionäridest äriühingutega kontserni raskustes olevatele ettevõtjatele antavat abi käsitlevate suuniste punkti 22 tähenduses, tõdes Üldkohus lisaks, et **komisjon ei põhjendanud mingilgi viisil oma kinnitusi, mille kohaselt esiteks olid abisaaja raskused ettevõtjasisesed ja need ei tulenenud kulude omavolilisest paigutusest tema aktsionäride või muude tütarettvõtjate kasuks, ning teiseks, et raskused olid nii tõsised, et tema kontrollivad aktsionärid või muud aktsionärid ei saa nendest ise üle. Komisjon esitas tegelikult ainult täpsustusi abisaaja finantsolukorra ja COVID-19 pandeemia tekitatud raskuste kohta.**

Arvestades neid **vaidlustatud otsuse põhjenduses esinevaid lünki, ei olnud Üldkohtul võimalik kontrollida, kas raskustes olevatele ettevõtjatele antavat abi käsitlevate suuniste punktis 22 seatud tingimused olid käesolevas asjas täidetud, ega seda, kas komisjon võis järeldada, et abi siseturuga kokkusobivuse hindamisel ei esinenud tõsiseid raskusi, ja kas tal oli õigus mitte algatada ETL artikli 108 lõikes 2 ette nähtud ametlikku uurimismenetlust.**

Seetõttu leidis Üldkohus, et **komisjon ei põhjendanud vaidlustatud otsust õiguslikult piisavalt ning ebapiisav põhjendus toob kaasa otsuse tühistamise.**

Üldkohus asus ETL artikli 264 teise lõigu alusel seisukohale, et **esinevad õiguskindlusest lähtuvad kaalutlused, mis põhjendavad vaidlustatud otsuse tühistamise toime ajalist piiramist.** Ta märkis esimesena, et **abimeetme kohaldamine on osa veel pooleliolevast protsessist, mis koosneb mitmest üksteisele järgnevast etapist⁶, ning teisena, et abimeetmega ette nähtud rahasummade maksmise kohesel kahtluse alla seadmisel oleks eriti kahjulikud tagajärjed Portugali majandusele ja lennuliiklusele majanduslikus ja sotsiaalses kontekstis, mida iseloomustab see, et majandus on juba tõsiselt häiritud COVID-19 pandeemia kahjulike tagajärgede tõttu. Neil asjaoludel otsustas Üldkohus, et **vaidlustatud otsuse tühistamise toime tuleb peatada seniks, kuni komisjon võtab vastu uue otsuse.** Seejuures täpsustas Üldkohus siiski, et juhul kui komisjon otsustab uue otsuse vastu võtta ETL artikli 108 lõike 2 tähenduses ametlikku uurimismenetlust algatamata, peatatakse tühistamise toime mitte kauemaks kui kaks kuud arvates kohtuotsuse kuulutamise päevast. Kui aga komisjon otsustab algatada ametliku uurimismenetluse, peatatakse tühistamise toime mõistlikuks lisaajaks.**

MÄRKUS: Üldkohtu lahendi peale võib kahe kuu ja kümne päeva jooksul selle teatavakstegemisest esitada üksnes õigusküsimustes apellatsioonkaebuse Euroopa Kohtule.

MÄRKUS: Tühistamishagiga taotletakse liidu õigusega vastuolus olevate liidu institutsioonide õigusaktide tühistamist. Teatud tingimustel võivad liikmesriigid, Euroopa institutsioonid ja eraõiguslikud isikud esitada Euroopa Kohtule või Üldkohtule tühistamishagi. Kui hagi on põhjendatud, tühistatakse õigusakt. Asjassepuutuv institutsioon peab täitma õiguslõnga, mis õigusakti tühistamisega võib tekkida.

Ajakirjandusele mõeldud mitteametlik dokument, mis ei ole Üldkohtule siduv.

⁵ Vaidlustatud otsuse vastuvõtmise kuupäeval kuulus 50% osalus abisaaja aktsiakapitalis Participações Públicas SGPS SA-le, kes haldas Portugali riigi osalusi. Atlantic Gateway SGPS Lda-le kuulus abisaaja aktsiakapitalis 45% ja muudele aktsionäridele 5% osalus.

⁶ Üldkohus tõdes sellega seoses, et meedet kohaldatai esialgse kuuekuulise perioodi jooksul, mis oli juba lõppenud ja pärast mida Portugal pidi komisjonile raskustes olevatele ettevõtjatele antavat abi käsitlevate suuniste punkti 55 alapunkti d kohaselt edastama kas tõendid, et laen on täielikult tagasi makstud, ümberkorralduskava või likvideerimiskava.

Otsuse [terviktekst](#) on CURIA veebileheküljel alates selle kuulutamise päevast.

Täiendavat teavet annab Gitte Stadler ☎ (+352) 4303 3127.

Kohtuotsuse kuulutamise pildid on kättesaadavad agentuuri [Europe by Satellite](#) kaudu ☎ (+32) 2 2964106